

Set vitas

Eau am sdsd e'm rechat in ün local in fuorma d'ün octangul, nūvlas finas circundeschan mieus peis. Che es capito? Eau vez ün pult grisch our da fier ed üna sclingia d'or. Ad es fraid ed eau cumainz a trembler. Cò odi üna vusch dad ota e bassa: «Eau at d'he aspetto. Tü hest druvo sü tias vitas da chaun infra 32 ans!» Da chi es quista vusch misteriusa? La vusch dvainta gritta e cumainza a gnir pü daspera, l'es directamaing davous me. «Tü est mort! Mort! Uossa esa propi a fin!» Uossa seja chi cha que es. Que es la vusch da Dieu! Ma cu es que pussibel? Eau vaiva bain püssas vitas. Bgers crajan cha be ils giats hegian püssas vitas, ma nus chauns vains eir püssas vitas. Nempe precis set! Lascha'm stüdger...

In mia prūma vita suni bain rivo in quist labor cun ün hom cun üna chavlūra sbarüffeda. El vaiva eir ün mustazs, ün nesun ed eira püchöntschen pitschen. Sch'EAU m'algord inandret vaiva'l nom *Albert Crappin*. A tscherts d'heja perfin udieu a dir *Albert Einstein* – ma eau nu se neir brich perche. In mincha cas vaivan tuot ils umauns l'impreschiun ch'el saja scortischem. In quel local vaiva *Albert Crappin* differentas mixturas. Quel di d'heja guardo che cha que füss precis, ma quel homet m'ho bain vulieu scurranter! Eau nu m'he natürelmaing lascho scurranter e sun saglieu intuorn. L'homet ho cumanzo a blastmer ed ho piglio ün da quels masdügls, ch'el ho vulieu bütter vers me, ma eau sun fügieu e sun currieu uschè svelto scu pussibel. Dandettamaing am paraiva scu sch'EAU vess clappo ün stumpel d'energia. Mieu cour ho cumanzo a batter il tripel da que ch'el stuvess! Cun cuorrer dasperavi d'heja stumplo a *Crappin* ed el es crudo stais e lung per terra. Eau sun eir crudo e la mixtura es svueda i'l ajer ed a me haun tucho frizzas dūras, ad ho cumanzo ad arder e la pel s'ho disfatta.

La seguonda vita d'he eau pers scu chagnölin cun saglir giò dad ün grip cun mieu collega Jumbo. Lo d'eiri però auncha giuven e nu savaiva auncha bger da vitas. Jumbo d'eira ün elefant. El ho cret ch'el sapcha svuler, perche ch'el vaiva vis il film *Dumbo*. Eau al vulaiva salver e sun saglieu eir eau.

La terza vita d'eira dūra, eau d'eira ün Doberman. Mieu patrun eira ün hom chi d'eira dependent da drogas. Sainza vulair ho'l miss ün bel di drogas in mieu pevel, impè da pevel da chaun. Eau d'he maglio tuot in ün, duos, trais. Mort suni d'üna surdoscha da cocaïn.

Illa quarta vita d'eiri ün chaunin da richuns cul chül indoro, ma da quels maligns. Cur ch'els sun ieus a lavur u d'eiran davent, d'heja adüna fat festa cun mieus cumpagns. Displaschaivelmaing eiri üna vouta aint il bagn ed ün chaun alv dapü cu stüpid es gnieu no ed ho do da la cua telmaing ferm ch'el ho bütto intuorn il radio nouvischem chi varegia custieu 2000 francs. Il radio es placho aint il bagn ed eau d'he clappo üna sdarlosseda sgrischaivla tres tuot il corp.

Illa prosma vita d'eiri ün chaun da via, mieu patrun da pü bod nu'm vulaiva pü ed el m'ho simplamaing bütto sün via. La glied chi passaiva d'eira noscha, a büttaivan crappa sün me e vaivan s-chif da me. Ma insè füss eau sto ün bel chaun, ün chaun cun chavels lungs, lams, ün chaun alv e nair. Ma eau nu rivaiva pü, que d'eira impussibel da survivor lo, eau sun mort da la fam.

La seguond'ultima vita scu chaunin agressiv eira üna bun'occasiun per für vendetta. Il problem eira be ch'èau d'eira adüna nar e melcuntaint. Cun ir a spass d'heja vis üna vouta ad ün pêr da quels chi'm vaiva trat giò cun crappa. A quels d'heja musso las quauntas cha'd ho battieu! Eau sun currieu zieva svelt scu üna frizza, d'he üerlo a tuot pudair, fat üna vista agressiva e d'he musso mieus daints. Che ch'èau nu vaiva però bado es ch'ün da quels vaiva ün bastun cun ün sua chi savuraiva da grass e da pel. Da dalöntschi vaivi nempe vis a schlupper a quel el cun quist s-chierp. Cur ch'el m'ho vis, es sia vista dvanteda sblecha scu'l lat. A's vzaiva la panica in vista! Panica da me e da mieus daints! El ho cumanzo a picher da tuot las varts cun quist bastun e m'ho alura ferieu mortelmaing.

L'ultima vita nu vulaivi pü viver. Eau d'eira davaunt quist ur dal bügl e nu savaiva, sch'èau dessa saglir u na, eau nu vaiva üngün avegnir, üngüna vöglia da viver. Eau vaiva nempe l'epidemia da chaun, lo stust scu chaun adüna darcho vomiter e pigliast giò fich bger da pais. Eau m'he decis ch'èau saglia. Ramasser tuot il curaschi e saglir.

Hoppala, d'heja in quel cas propi druvo sù tuot mias vitas? Ma e che capita uossa? Mouri per adüna, vegni i'l tschêl u tal diavel? Eau od darcho la vusch: «So, e che fainsa cun te?» Mieu cour batta adüna pü svelt, a pera scu sch'èau bugliss, eau tir pü svelt il fled e d'he uschè ün curius sentimaint ch'èau nu riv da controller, ün sentimaint imposant chi'm piglia in fermaunza. «Tü hest be fat sbagls, be druvo las vitas ch'èau at d'he do per fer da stüpid, tü tar me nu vainst! Scappa, ma svelt!»

Eau vegn tschütscho our dal tschêl e vez cu cha'l portel as serra. Eau plach sün üna nÿvla e cumainz a chaminer giò dad üna s-chela vers l'infiern. A regna ün'otra atmosfera, ün'atmosfera sombra, stitta, plain rabgia. Cur ch'èau riv giò, am spetta già il diavel.

«A, darcho ün da quels kerlis chi nu sun buns avuonda per nos cher Dieu. Ma tü sest, tü nun hest cuppo ad üngün, tü nun hest fat mel a qualchün, tü est be currieu zieva ad ün mat chi vaiva mias intenziuns. Tar me nu tuochast!» Sia vusch es noscha, bassa e rabgianteda. Ma sch'üngün nu'm voul, che capita alura uossa cun me?

Dandettamaing am vain que mel. Eau am saint tuot stuorn e mieus impissamaints e mias algordanzas e purtrets da mias set vitas giran in mieu cho. Mieu cho pera da schlupper. Uossa odi vuschs, üna es da Jumbo, l'otra dal chaun alv da la festa ed eau od vuschs dad auncha bgers oters amihs da mias vitas, els discuorran ün traunter l'oter. A quintan ch'èau nu saja niauncha sto uschè ün mel amih. Els batlagian tar Dieu da'm der aunch'üna schanza.

In quist mumaint nu giran mieus impissamaints pü ed eau cumainz darcho a turner. Mieus amihs! Els staun davaunt me e tuots guardan cuntaints sün me. Els haun persvas a Dieu ch'èau possa ir in tschêl, els m'haun salvo!

Eau nu d'eira auncha mê uschè cuntaint scu uossa. In mincha cas d'heja imprains cha la vita es qualchosa grand, unic e prezios cha's dess chürer bain.

Que vessas da fer eir vus umauns!

Lina Salzgeber 2021